

dr Gerard Kosmala
Zakład Teoretycznych Podstaw Turystyki

DOROBEK NAUKOWY

2023

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, The "I was Here" Syndrome in Tourism: The Case of Poland, *Quaestiones Geographicae* Vol. 42, nr 2, 2023, s. 53-69 [DOI: <https://doi.org/10.14746/quageo-2023-0015>].

2021

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, W "gąszczu znaczeń" albo o dociekaniu istoty rzeczy, *Zeszyty Naukowe. Turystyka i Rekreacja*, z. 27, 2021, s. 109-122.

Gerard Kosmala, Dagmara Chylińska, Promocja turystyczna w działalności Lokalnych Grup Działania w Polsce, *Prace Geograficzne*, zeszyt 164, 2021, s. 47-74 [DOI: [10.4467/20833113PG.21.004.13429](https://doi.org/10.4467/20833113PG.21.004.13429)].

Rajmund Tomik, **Gerard Kosmala**, Aleksandra Vierek, Praca magisterska. Poradnik i materiały pomocnicze dla studentów turystyki i rekreacji, Wydawnictwo AWF im. J. Kukuczki w Katowicach, Katowice 2021.

2020

Rajmund Tomik, Agnieszka Ardeńska, Krzysztof Cieślowski, **Gerard Kosmala**, Aleksandra Vierek, Wpływ pandemii COVID-19 na funkcjonowanie branży turystycznej w województwie śląskim: Badania pilotażowe. Raport z badań, Wydawnictwo AWF im. J. Kukuczki w Katowicach, Katowice, 2020.

2019

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Czym jest turystyka? Wokół podstawowych problemów definicyjnych i klasyfikacyjnych, Wyd. Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, Katowice 2019.

Gerard Kosmala, Problematyka geograficznych uwarunkowań turystyki aktywnej, [w:] *Turystyka aktywna w teorii i praktyce. Wybrane zagadnienia*, (red.) Rajmund Tomik, Aleksandra Vierek, **Gerard Kosmala**, Wyd. Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, Katowice 2019, s. 85-109.

2018

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Turystyka miejska schodzi pod ziemię. Rola piwnic i podziemi w turystyce – zarys zagadnienia, *Turystyka Kulturowa*, nr 6, 2018, s. 25-43, [<http://turystykakulturowa.org/ojs/index.php/tk/article/view/991/842>].

Rajmund Tomik, **Gerard Kosmala**, Geograficzne uwarunkowania turystyki aktywnej w Polsce, *Rozprawy Naukowe Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu*, t. 60, 2018, s. 3-14, [http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-7313b060-cb95-49fd-8910-b10363d8a917/c/RN_60_3_14.pdf].

Gerard Kosmala, Maciej Bryl, Turystyka aktywna w mieście? Możliwości rozwoju turystyki aktywnej na obszarach peryferyjnych miast na przykładach z północnej części GOP, [w:] *Turystyka aktywna w województwie śląskim. Wybrane zagadnienia*, T. 3 red. Rajmund Tomik, Jacek Polechoński, Wydawnictwo AWF w Katowicach, Katowice 2018, s. 83-103.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Technologia a przestrzeń turystyczna – wzajemne relacje, *Zeszyty Naukowe. Turystyka i Rekreacja*, z. 21, 2018, s. 165-180.

2017

Gerard Kosmala, Dagmara Chylińska, Science tourism. Rozważania nad genezą i zakresem znaczeniowym definicji zjawiska, *Folia Turistica* 43, 2017, s. 167–188 [DOI: 10.5604/01.3001.0010.7889].

Rajmund Tomik, **Gerard Kosmala**, Agnieszka Ardeńska, Active sport tourism in Poland - environmental conditions and motivational aspects, *European Journal of Geography*, Vol. 7, nr 1, 2017, s. 129–138, [<http://www.eurogeographyjournal.eu/articles/8.Active%20sport%20tourism%20in%20Poland,%20environmental%20conditions.pdf>].

2016

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Regiony turystyczne a regiony polityczne. Polityka regionalizacji, *ANNALES UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA. SECTIO B: GEOGRAPHIA, GEOLOGIA, MINERALOGIA ET PETROGRAPHIA*, VOL. LXXI, z. 2 SECTIO B, 2016, s. 79–102, [DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/b.2016.71.2.79>].

Gerard Kosmala, Niematerialne dziedzictwo kulturowe Górnego Śląska wobec zagrożeń – rozważania z perspektywy geograficznej, [w:] *Narracja, obyczaj, wiedza... O zachowaniu niematerialnego dziedzictwa kulturowego*, (red.) Agnieszka Przybyła-Dunin, Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”, Wydawnictwo UMCS, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Chorzów–Lublin–Warszawa 2016, s. 97–118.

2015

Joanna Dirks, **Gerard Kosmala**, Ruch, wiedza, aktorstwo dla wszystkich? Znaczenie larpów dla turystyki w województwie śląskim, [w:] *Turystyka aktywna w województwie śląskim: wybrane zagadnienia*, T. 2, (red.) Rajmund Tomik, Wyd. AWF w Katowicach, Katowice 2015, s. 153–171.

Gerard Kosmala, Granice polityczne a turystyka, *Studia z Geografii Politycznej i Historycznej* T. 4, 2015, s. 169–200 [DOI: 10.18778/2300-05.62.04.07].

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Turystyka wobec pamięci i miejsc pamięci – kreacja, konsumpcja czy wspólna współpraca, [w:] *Historia – pamięć – tożsamość w edukacji humanistycznej*, (red. red.) Bożena Popiołek, Agnieszka Chłosta-Sikorska, Agnieszka Słaby, T.3, Wyd. LIBRON, Kraków 2015, s. 569–592.

2014

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Komodyfikacja przygody w turystyce i rekreacji, *Zeszyty Naukowe* nr 1, *ALMAMER WSE*, Warszawa 2014, s. 271–294.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Krajobraz w popularnej muzyce współczesnej: świat malowany słowem Kazimierza Staszewskiego, [w:] *Krajobraz jako nośnik idei: ujęcia teoretyczne i humanistyczne*, praca zbiorowa, (red. red.) Krzysztof Kołodziejczyk, Dagmara Chylińska, Anna Zaręba, Zakład Geografii Regionalnej i Turystyki, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego UWr., Wrocław 2014, s. 161–173.

Gerard Kosmala, Aleksandra Vierek, Podstawy geografii. Wybrane problemy, *Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach*, Katowice 2014.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, „Urban Labyrinths”: The Identity of Cities and the Creations of Their Images as Tourist Attractions. The Case of the Backyards and Lanes of Lublin, Wrocław and Katowice, *Czasopismo Techniczne. Architektura*, z. 23, 2014, s. 19–46.

Gerard Kosmala, Krajoznawstwo śląskie albo o meandrach rozwoju krajoznawstwa w Polsce, [w:] *Znowuż "z kufierkiem i chlebakiem"...*: tom poświęcony wielkiemu humaniście Julianowi Janczakowi, (red. red.) Beata Konopska, Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Strauchold, Oficyna Wydawnicza Atut, Wrocław 2014, s. 225–244.

2013

Gerard Kosmala, Stan badań nad geograficznymi uwarunkowaniami turystyki aktywnej w województwie śląskim, [w:] Turystyka aktywna w województwie śląskim wybrane zagadnienia, (red.) Rajmund Tomik, AWF w Katowicach, Katowice 2013, s. 79–99.

Gerard Kosmala, Geographical characteristics of Silesia, [w:] Cuius Regio? Ideological and Territorial Cohesion of the Historical Region of Silesia (c. 1000–2000), (eds) Lucyna Harc, Przemysław Wiszewski, Rościśław Żerelik, Vol. 1, The Long Formation of the Region Silesia (c. 1000–1526), (ed.) Przemysław Wiszewski, eBooki.com.pl, Wrocław 2013, s. 19–39.

2012

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Autostrada w mieście i jej znaczenie krajobrazowe na przykładzie Wrocławia i Piekar Śląskich, Transport Miejski i Regionalny nr 10, 2012, s. 16–22.

Gerard Kosmala, Charakterystyka geograficzna Śląska, Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka, R. 68, nr 4, 2012, s. 7–30.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Sakralizacja przestrzeni wobec współczesności, Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego PTG nr 17, 2012, s. 47–68.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Święta przestrzeń a przestrzeń świecka, czyli o zmaganiach sacrum z turystyką i (po) nowoczesną codziennością, [w:] Krajobrazy zdefiniowane, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2012, s. 41–64.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Turystyka seksualna: rekapitulacja, Folia Turistica Nr 26, AWF Kraków, 2012, s. 67–90.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Wczoraj przydrożna lipa, dzisiaj lip(n)a atrakcja turystyczna czyli rzecz o zaklinaniu przestrzeni turystycznej, Episteme T. 2, nr 16, 2012, s. 39–65.

2011

Gerard Kosmala, Drogi i bezdroża informacji turystycznej na przykładzie miast Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, Turystyka i Hotelarstwo 18, WSTiH, Łódź 2011, s. 65–91.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Funkcje turystyczne miejskiego transportu zbiorowego na przykładzie Wrocławia (zarys problematyki), Transport Miejski i Regionalny nr 3, 2011, s. 6–13.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Humanizacja i dehumanizacja przestrzeni miejskiej na przykładzie współczesnego Wrocławia, Czasopismo Techniczne. Architektura z. 16, 2011, s. 19–44.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, "Krajobraz po bitwie". Niewykorzystany potencjał turystyczny pól bitew na przykładzie wojen śląskich, [w:] Turystyka kulturowa na Dolnym Śląsku – wybrane aspekty. Tom 2., Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2011. s. 33–69.

2010

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Krajobrazy bezimienne? Zmiany nazw terenowych na Śląsku (na wybranych przykładach), [w:] Studia krajobrazowe a ginące krajobrazy, (red. red.) Dagmara Chylińska, Janusz Łach, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego U.Wr., Wrocław 2010, s. 235–253.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Krajobraz rond we Wrocławiu, Transport Miejski i Regionalny Nr 7/8, 2010, s. 3–9.

Gerard Kosmala, Nazwy lokalne na Górnym Śląsku – wokół problematyki i praktyki badań toponomastycznych, [w:] Nazwa dokumentem przeszłości regionu, (red. red.) Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Strauchold, Wojciech Kucharski, Wyd. ATUT, Wrocław 2010, s. 359–376.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Szlaki rowerowe w Polsce – między turystyką, edukacją i polityką, Folia Turistica 23, 2010, s. 153–174.

Gerard Kosmala, Raclawiczki – nazwy lokalne, 2010, [inwentaryzacja nazw, dostępna na: <https://www.parafia-raclawiczki.pl/nazwy-lokalne.php>

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Analiza zmian nazw lokalnych Chełmska Śląskiego i Raclawiczek w XX wieku jako przykład geograficznych badań przestrzeni toponimicznej Śląska, *Polski Przegląd Kartograficzny* 42, nr 1, 2010, s. 30–39.

2009

Gerard Kosmala, Waldemar Spallek, Górny Śląsk – przypadek szczególnego pogranicza, [w:] *Spojrzenia na pogranicza dawniej i dziś. budowanie tożsamości na pograniczach*, (red. red.) Bogumiła Burda, Małgorzata Szymczak, *Rocznik Lubuski* 35, t. 1, Zielona Góra 2009, s. 217–234.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Unnecessary legacy. Lower Silesia cultural heritage, [w:] Sobczyński M.(ed.), *Historical regions divided by the borders, Region and Regionalism* No. 9, vol. 2, Łódź – Opole 2009, s. 21–34.

Gerard Kosmala, Résistance face à la memoire – memoire résistante. Monuments aux morts (allemands) dans la Silésie d’Opole, [w :] *Mémoire(s) de Silésie. Terre multiculturelle, mythe ou réalité?* (red. red.) Florence Lelait, Agnieszka Niewiedział, Małgorzata Smorağ-Goldberg, Centre Interdisciplinaire de Recherches Centre-Européennes, Université Paris-Sorbonne (Paris IV), Paris 2009, s. 181–192.

Gerard Kosmala, Śląski region kulturowy, [w:] *Śląsk w czasie i przestrzeni*, (red. red.) Joanna Nowosielska-Sobel J., Grzegorz Strauchold, Wyd. ATUT, Wrocław 2009, s. 105–122.

Dagmara Chylińska, **Gerard Kosmala**, Trudne dziedzictwo. Pomniki poległych podczas I wojny światowej na Śląsku, 2009, dostęp on-line: <http://www.zgrit.uni.wroc.pl/strona%20internetowa%20pomniki/index.html>

Gerard Kosmala, Zachować pamięć, zachować tożsamość. Mniejszość niemiecka a konflikt o pomniki poległych żołnierzy niemieckich na Śląsku Opolskim [w:] *20 lat TSKN na Śląsku Opolskim*, (red. red.) Zuzanna Donath-Kasiura, Rudolf Urban, *TSKN na Śląsku Opolskim*, Opole 2009, s. 51–65, [wersja w jęz. niemieckim w tej samej publikacji: Erinnerung bewahren – Identität bewahren: Die deutsche Minderheit und der Konflikt um die Denkmäler der gefallenen deutsche Soldaten im Opperlner Schlesien, s. 215–232].

2008

Gerard Kosmala, Pomniki poległych podczas I wojny światowej żołnierzy niemieckich na Śląsku Opolskim. Próba rekonstrukcji międzywojennego krajobrazu politycznego, [w:] *Czas i przestrzeń w naukach geograficznych. Wybrane problemy geografii historycznej*, (red.) Marian Kulesza, Łódź 2008, s. 141–154.

2007

Gerard Kosmala, Konflikt o pomniki żołnierzy niemieckich poległych podczas I i II wojny światowej rozgrywający się w województwie opolskim w latach 1992-2004, *Oficyna Wydawnicza ATUT*, Wrocław 2007.

Gerard Kosmala, Waldemar Spallek, Gdzie leży Śląsk? *Geografia w Szkole* 304(LX), nr 4, Warszawa 2007, s. 56–60.

Gerard Kosmala, Marzena Schöne, Waldemar Spallek, Kulturgrenze in der polnischen Wojewodschaft Opperln, *Europa Regional* 15, H. 3, 2007, s. 136–146.

2006

Gerard Kosmala, I. Robertson, P. Richards (eds.), *Studying Cultural Landscapes*, *Czasopismo Geograficzne* 77, z. 1-2, Wrocław 2006, s. 117–119 (recenzja).

2005

Gerard Kosmala, Rola pomników narodowych dla tożsamości mieszkańców Śląska opolskiego [w:] *Górny Śląsk wyobrażony: wokół mitów, symboli i bohaterów dyskursów narodowych. Imaginiertes Oberschlesien: Mythen, Symbole und Helden in den nationalen Diskursen*, (red. red.) Juliane Haubold-Stolle, Bernard Linek, Opole-Marburg 2005, s. 267–288.

Gerard Kosmala, Waldemar Spallek, Pomniki "niemieckie " a ludność niepolaska w województwie opolskim (próba wyznaczenia granicy kulturowej), *Czasopismo Geograficzne* 76(3), Wrocław 2005, s. 183–199.

2004

Gerard Kosmala, Pomniki wojenne w krajobrazie kulturowym województwa opolskiego - zróżnicowanie i konflikt (zarys problemu), *Studia Śląskie* 58, Opole 2004, s. 249–264.

Powiat oleśnicki Ścieżki rowerowe, Wyd. LIDO Biuro Podróży, Turystyki i Usług s.c., Wrocław 2004, (tekst: **Gerard Kosmala**; redakcja: **Gerard Kosmala**, Bronisław Syposz).

2003

Gerard Kosmala, Granica reliktowa, Dom Wydawniczy Duet, Toruń 2003.

Gerard Kosmala, Spór wokół upamiętnień żołnierzy niemieckich w województwie opolskim przez pryzmat Nowej Geografii Kultury, [w:] *Śląsk Opolski w warunkach integracji europejskiej*, (red. red.) Maria Śmigielska, Janusz Słodczyk, Opole 2003, s. 81–91.

Michał Hermanowski, **Gerard Kosmala**, Regionalizm w Polsce w końcu XX wieku z perspektywy geograficznej, *Czasopismo Geograficzne* 74, z. 1-2, Wrocław 2003, s. 79–91.

Gerard Kosmala, D. Mitchell, *Cultural Geography. A Critical Introduction*, *Czasopismo Geograficzne* 74, z. 1-2, Wrocław 2003, s. 131–132 (recenzja).

2001

Gerard Kosmala, Cultural Divisions of Syców Borderland, [w:] *Region and Regionalism* No. 5, Łódź - Opole 2001, s. 185–192.

Michał Hermanowski, **Gerard Kosmala**, Contemporary Regionalism in Poland, *Geographica Slovenica* 34/I, Ljubljana 2001, s. 149–162.

Gerard Kosmala, Internal Colonialism in Central and Eastern Europe. Some General Remarks, [w:] *Political Geography Studies in Central and Eastern Europe*, (red. red.) Alexandru Ilies, Jan Wendt, Oradea 2001, s. 107–117.

2000

Gerard Kosmala, Wpływ granicy państwowej na kształtowanie się granicy regionalnej na przykładzie regionu sycowskiego, [w:] *Środowisko przyrodnicze i gospodarka Dolnego Śląska u progu trzeciego tysiąclecia*, Streszczenia referatów, komunikatów i posterów, 49. Zjazd PTG, Wrocław 2000, s. 261–262;

1999

Gerard Kosmala, Stabilność granic politycznych w Europie Środkowej i Wschodniej w XX wieku, *Czasopismo Geograficzne* LXX, Wrocław 1999, s. 51–64.

Gerard Kosmala, The Changing Map of Europe. The Trajectory Berlin - Poznań - Warsaw, pod red. R. Domańskiego, [w:] *Czasopismo Geograficzne*, t. 70, z. 3-4, Wrocław 1999, s. 386–387 (recenzja).

1998

Gerard Kosmala, Przemiany polityczne na Oceanii, [w:] *Ludy i kultury Australii i Oceanii*, (red. red.) Barbara Kopydłowska-Kaczorowska, Franciszek M. Rosiński, Katedra Etnologii U. Wr., Wrocław 1998, s. 9–19.

1997

Gerard Kosmala, Wpływ niestabilności politycznej na popyt na produkt turystyczny, *Acta Universitatis Wratislaviensis* No 2017, *Prace Instytutu Geograficznego, Seria B, Geografia Społeczna i Ekonomiczna* t. XVI, *Studia Krajobrazowe i Turystyczne*, Wrocław 1997, s. 87–103.

1995

Gerard Kosmala, Europa na początku lat dziewięćdziesiątych w ujęciu geograficzno - politycznym, Acta Universitatis Wratislaviensis No 1730, Prace Instytutu Geograficznego, Seria B, Geografia Społeczna i Ekonomiczna t. XII, Wrocław 1995, s. 73–86.

Gerard Kosmala, Albańczycy na Bałkanach w końcu XX wieku, Acta Universitatis Wratislaviensis No 1730, Prace Instytutu Geograficznego, Seria B, Geografia Społeczna i Ekonomiczna t. XII, Wrocław 1995, s. 95–101.

1993

Gerard Kosmala, Zmiany granic politycznych w Europie Środkowej i Wschodniej w okresie ostatnich stu lat, Instytut Geograficzny U. Wr., Wrocław 1993 (wyd. II.: Wrocławska Oficyna Nauczycielska WOM., Wrocław 1993).